

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

13. Quo pacto lex ad hominis iustificationem & legis impletionem à Deo ordinata est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

Quo pacto lex ad hominis justificationem & legis imple-
tionem à Deo ordinata est.

EX his que diximus, non est jam diffi-
cile colligere, quo pacto lex ad salu-
tem hominis procurandam data sit.
Nam dici quidem lex debet, ad affe-
rendam legis iustitiam, hoc est, ad iustifican-
dum data, non tamen immediate per legem,
sed per gratiam. Immediatus verò fructus &
scopus legis, fuit rectissimam regulam agendo-
rum, cavendorumque tradere, cuius rectitu-
dinis ac pulchritudinis atque honestatis inspe-
ctione simul cernerent pervertitatem, distor-
tamque feceritatem suam; idque eo fine, ut
cum animositate nondum edomita, ad im-
plendam legem suis viribus filii profluerent,
multiplicatione prævaricationum de seipsis
erubescerent, pœnarumque impenduntium
terrore ad invocandam eam qua carebant, li-
berationis gratiam ducerentur. Itaque præ-
varicationum cumulus, quo superbia conterer-
etur non fuit ex intentione vel ordinatione
legislatoris Dei, sed ex prævisione dumtaxat:
qua factum est, ut eum istud opportunissimum
superbiæ curandæ remedium esse cerneret, ut-
potè qua nulla re aptius ac facilius quam pec-
catorum numero, & gravitate & feceritate san-
etur; illud mox oblatum arripuerit, eo prop-
termodum pacto, quo ad superbiam etiam elec-
torum suorum eliquandam & edomandam
gravissimis peccatis utitur, non ea procuran-
do, sed prævidendo, & in ulum suum oblata
vertendo. Hæc tantummodo differentia est,
quod simul hic aliquid positiuum Deus ope-
ratus est, quatenus legem tot prævaricatio-
num occasione tulit. Sed ita Deus multa
jam olim circa Pharaonem operatus est bona,
quotidieque operatur, ex quibus homines ob-
durantur, nulla omnino culpa Dei: cui nihil
tribuendum est in huiusmodi, nisi beneficium,
homini verò quod eius bonitate corrumpatur.
Itaque propter iustissimas providentiæ suæ, in d-
bonitatis exercendæ causas tam diffi-
cilibus lationem intermittere noluit, quantumvis
prævideret, & superbos implendi gratia per
culpam suam destitutos eam implere non posse,
& ipsa difficultate deteriora secutura pec-
cata quibus morbus augetetur. Hoc enim
ipsum ad invocandam medici gratiam, affe-
quendamque iustitiæ implentiæ facultatem
& facilitatem superbis utilissimum est, juxta
illud **Aug** Audeo dicere superbi esse inutile cadere in
aliquid apertum manifestumque peccatum, unde sibi
displicent, qui iam sibi placendo ceciderunt. Salubrius
enim Petrus sibi displicuit, quando servit, quam sibi pla-
cere, quando præsumpsit. Unde & sacer Halmus
dicit. Imple facies eorum ignominia. & querat nomen
nomine Domine. Et in hoc ipso argumento de quo
satis agitur profunde: *Uic ipsum ergo super-*

A bis est utile sub peccato artius manifestiusque, concludi,
ne ad faciendam iustitiam, hoc est, opus iustum,
de liberi arbitrii quasi proprio viribus præsumatur.
Qua de causa cum Iudæorum qui Christi Do-
mini a tate vivebant obduratissima superbia,
neque legis difficultate, neque peccatorum suo-
rum gravitate sanaretur, ipsam execratio-
nem secutumque ex cœcitate deicidium om-
nium facinorum horrendissimum adhibuit, ut
fracta illa indomita cervice tandem aliquando
respicerent, scelerisque magnitudine com-
puncti, cælestis medici gratiam sibi necessariam
esse fateretur: *Quid factum est in istis? Iudæis in-*
terrogat Augustinus: In peccato suo comprehensi-
sunt, quia Christum occiderunt; & de ipsa magnitu-
dine peccati, plus humiliati sunt; & maiore humilis-
tate erigi meruerunt. Et quomodo hoc, Super-
bia quispe eos non permittebat peccari. Fasium ab-
stulit superbiã, per eorum confessionem, indignen-
tia delevit facinus per Dei misericordiam. Vidisti quid
sis: sensisti quid sis, errasti, execratus es, peccasti
& lapsus es, agnovisti infirmitatem tuam, supplicia
medico, noli tibi sanari videri. Quem sanandæ su-
perbiæ Iudæicæ modum accuratius explicans
in quæstionibus evangelicis, quosdam Iudæorum
tradit, tanto superbia timore periclitatus, ut eis
expediret primo non credere; & ad hoc fuisse vocatos,
ut non intelligerent Dominum loquentem per parabo-
las, quibus non intellectis non in eum crederent, non
credentes autem cum cæteris disperatis crucifigerent:
atque ita post eius resurrectionem converterentur.
Audi causam tam exoticæ medicinæ: Quoniam
tanta erat eorum superbia, ut tali humilitione
esse devicienda. Ecce quam terribili, quam se-
vera, quam à carnalium hominum cogitatio-
nibus abstrusa methodo Deus utitur, ad curan-
das aegritudines illas occultissimas, quibus ne
quidem se aegrotos esse arbitrantur. Ut nihil
miremur, si ad conterendum illum ingenitum
inveteratumque Iudæicæ gentis fastum, lege
in lapidibus tantum scripta usus est Deus, qua
non nisi majores cupiditati stimulos admovē-
dos fœdioraque peccata secutura prævidebantur
vel sic de sua feceritate erubescerent, imbecilli-
tatem agnoscerēt, humiliarentur, ad medicum
currerent, gratiã quaerent, impetratis viribus
rectè viverent. Ille sunt viæ occultæ cælestis
medici, quas nec à methodo medicorum corpo-
raliū abhorreere declarat. Est ergo etiam, inquit,
istâ ratio medicina corporalis. Nam & plerumque medica-
mentum plus affligit ut sanet, & ipsa collucta qua ad oculo-
los pertinet, si ea opus est in visceribus insundi, nisi sensu
videndi plus claudant, & peritum vix, prodesse non possunt.
Ex qua declaratione perspicuum est, quam-
vis lex prævaricationis gratia posita dicatur,
& virtus esse peccati, iram operari, esse mini-
stratio mortis atque damnationis, ultimo tamen

In Ps. 38.
con. 2.
Ibid.
20. 14.
in Matih.
20. 14.
citat.

men eam in salutem hominum collimasse; non ut per gratiam sufficientem impleteret, quemadmodum recentiores aestimant, sed ut eandem gratiam agnoscendam, implorandamque docerentur. Hoc est enim quod Apostolum, Augustino interpretante, clamantem audivimus: *Conclusit Scriptura omnia sub peccato*, hoc est, Lex in tabulis conscripta omnes sub se peccati & pravaricationis reos conclusit; quo fructu, quo scopo? *Vi promissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus*, hoc est, ut gratia humano generi promissa, precibus ex fide suis implorata, credentibus donaretur. Nam hoc sibi vult illud solemne praeclarumque; Augustini pronuntiatum quod toties inculcat: *Quod lex imperat fides impetrat*. Itemque illud: *Ideo iubet lex, ut admonet quid faciat fides*. Et illud: *Lex data est, ut gratia quaereretur: quae data est, ut lex impleteret*.

Epist. 89.

De natura
& gratia
cap. 16.

Lib. de spir.

Epist. c. 13.

Ibid. c. 19.

Quae cum ita sint, nemo existimet parvam fuisse legis utilitatem, vel Deo invidiam cum Manichaeis creet, quasi à Deo malo data sit, quod virtus peccati nuncupetur. Multum enim profuit per omnem modum; sed non ut gra-

tia. Non enim inutile aut noxium dici debet assequenda sanitati, quod a grotus medicinali quodam dolore cruciatur: Medici quippe scopus est, etiam per ipsas vexationes, aperitque vulneris molestias, non agrotum interimere, sed aliquid in inferiori licet gradu conferre recuperandae sanitati. Unde appositè Augustinus, cum iuxta Apostolum praemisisset: *Lex non est data, quae possit vivificare, sed quae mortuos quibus vivificandis esset gratia necessaria, non solum peccati propagatione & dominative prostratos, verum etiam ipsius legis addita pravaricatione convictos deberet ostendere, salutis conferendae intuitu hoc Deum fecisse demonstrans*, adjicit: *Non vi periret, quisquis hoc in Deo misericordia etiam tunc intelligeret, sed ut per regnum mortis ad supplicium destinatus, & iam sibi per pravaricationem legem manifestatus Dei quaereret adiutorium*. Non ergo ut hominibus desperatio inijceretur peccata pravaricatione cumulata sunt, & peccator arctissime sub iniquitate coelusus; sed & contra, ut spes adipiscendae sanitatis conciperetur. Nemo enim est insanabilior eo qui sibi sanus videtur.

CAPUT XIV.

Lex virtus peccati, & iram operatur, & in singulis hominibus etiam Christianis, & in toto populo Dei, qui instar unius hominis eruditur in quatuor statibus, ante legem, sub lege, sub gratia, in pace.

Nec verò aliquis putet effectus istos legis, in solis Iudaeis habuisse locum, Christianis verò qui jam sub gratia per Iesu Christi passionem revelata vivunt, legem praecipiente efficacius aliquod adiutorium ad bene vivendum posse conferre. Docet enim diversis in locis Augustinus non minus in Christianis, quamdiu multum in sua virtute confidunt, & de impetrandis bene vivendi viribus non multum solliciti sunt, legem subintrasse ut abundaret peccatum, pravaricationem, atque iram operari, virtutemque esse peccati. Nam de Christianis ad Christianos loquebatur quando dicebat: *Scripturas utique non advertens novi Testamenti, ubi dicimus hanc esse intentionem legis arguentis, ut propter illa quae peccata sunt, confugiat ad gratiam Domini miserantis, velut padagogo concludente in eadem fide, quae postea revelata est, ubi & remittantur quae male sunt, & eadem gratia vivante non sunt*. Audis in Scripturis non veteris tantum, sed etiam novi Testamenti hanc esse legis arguentis intentionem? Et idem uberius de eadem novi Testamenti lege confirmans: *Hec est fides ad quam praecepta compellunt, sua videlicet difficultate, ut lex imperet & fides impetret*. Et iterum de superbiante Christiano quales Iudaei fuerant, plus necesse est offendat, & cadendo vexetur, vexatusque non surgat: & ideo tantum audiatur vocem legis, quo admonetur implorare gratiam Salvatoris. De Christianis ad Christianos loquebatur, quando dicebat, ut probaret gratiam Christi adventu iam datam non esse scientiam legis: *Scientia quippe legis sine*

Lib. de nat.
& gratia, 12

Cap. 16.

Cap. 22.

Lib. de gestu

Peric. 7.

Gratia Spiritus, operatur in homine carnem concupis-

centiam: peccatum enim non cognovi nisi per legem. Occasionem autem acceptam peccati per mandatum operatum est in me omnem concupiscentiam. De Christianis ad Christianos loquebatur quando dicebat: *Qui autem sic audiunt quod ait lex, Non concupisces, ut loquuntur, quia didicerunt sufficere sibi arbitrentur, nec adiutorio gratiae Dei ad faciendum quod iussum est, dari sibi virtutem credant & petant, ad hoc eis lex subintravit, ut abundaret delictum, quod de Iudaeis dictum est. Parum enim est quia non implent quod praecipit lex, Non concupisces, sed insuper superbiunt &c.* Et inferius in eadem Epistola: *Lex sine gratia (etiam sub nova lege) facit abundare delictum, & littera sine Spiritu occidit*. *Iubet ideo ut facere in se conati, & nostram infirmitate sub lege fatigati adiutorium gratiae postere noverimus*. De Christianis ad Christianos loquebatur quando doctrinam istam tradebat accuratius: *Cum ergo tibi fuerit, iam scis, sciens quid observare debeat, nonnunquam multum sibi tribuendo, & quasi de viribus suis praesumendo, incipit consurgere velle bello contra vitia, & propter superbiam superari. Ecce statum hominis iam Christiani, qui audit legem instar Iudaei, sed concupiscentia simulatus, & pigrare sine gratia conatus vincitur ac prosteronitur. Cujus statum graphicè depingens in conspectibus invenit ergo se ligatum difficultatibus concupiscentiarum, & non posse viam propter compedes ambulare. Insuper se sentit difficultate vitiorum: & tanquam in mare impossibilitatis erecto, portusque clausis, quae evadit, ut recte vivat non invenit. Nonne est ipsissimum illud quod Apostolus dixit: *Conclusit Scriptura omnia sub peccato*? Itaque talis, ut pergit Augustinus, iam scit quomodo vivere debeat, & possit*